STARI ZANATI

Autor Mustafa SMAJLOVIÆ

Susret sa grnèarom i umjetnikom Emsedinom Ohranom iz Liješeva kod Visokog

Hrana kuhana u zemljenim posudama hem
je zdravija, hem ima poseban okus i slast

Široka je lepeza proizvoda koje izrađuje liješevaèki grnèar: æupovi, æase, bosanski lonci, testije, zdjele, tepsije i mnogo drugo raznovrsno suđe za kuhanje i peæenje. Kako ljepota izrađenih predmeta malo koga ostavlja ravnodušnim, mnogi ovog vrsnog grnèara svrstavaju u svojevrsne umjetnike

Na osmom kilometru od Visokog, podno šumovite planine Medenik, ugnijezdilo se naselje Liješeva, poznato po majstorima unikatnih rukotvorina od drveta, kože i gline. Među ovdašnjim poznatijim majstorima je 50-godišnji grnèar Emsedin Ohran, koji je sa svojim jedinstvenim umjetninama zastupljen u UNESCO-ovom katalogu.

Rudnik gline

Dok je na otvorenom prostoru, bez adektvatnog alata, demonstrirao izradu zemljene posude – „kase“ (za èuvanje kovanog novca), Emsedin je kazao kako je grnèarstvo stogodišnja tradicija porodice Ohran.

- Moj rahmetli otac Avdo je preuzeo znanje o grnèarskom zanatu od rahmetli djeda Behaije, a ja od oca. Ide to s koljena na koljeno, pa se nadam da æe i moj sin Emir (18) zamijeniti mene, makar u slobodno vrijeme, jer je izabrao da mu profesija bude medicina. Pored ovog zanata moji su se bavili i izradom rukotvorina od drveta, ali ovo je naše glavno zanimanje po kome smo nadaleko poznati – kazao je ovaj liješavaèki grnèar, èije zlatne zanatske ruke èine èuda. Kako ljepota izrađenih predmeta malo koga ostavlja ravnodušnim, mnogi ovog vrsnog grnèara svrstavaju u svojevrsne umjetnike.

Široka je lepeza proizvoda koje izrađuje liješevaèki grnèar. Među predmetima, koji plijene pažnju ljepotom i funkcionalnošæu, nalaze se: æupovi, æase, bosanski lonci, testije, zdjele, tepsije i mnogo drugo raznovrsno suđe za kuhanje i peæenje.

– Sve ti znam reæi o grnèarstvu, mogu nabrojati sve vrste predmeta koje sam izradio od gline, ali samo ti ne znam reæi koliko je umjetnina prošlo kroz ove moje ruke – kaže nam majstor svog zanata koji se okitio brojnim priznanjima na festivalima i sajmovima rukotvorina u Graèanici, Bihaæu, Lukavcu, Sarajevu... Među priznanjima su i mnogobrojni isjeèci iz novina, koji su samo jedan u nizu tragova uspješnog djelovanja ovog vrsnog liješevaèkog umjetnika.

Kako do gline? Majstor svog zanata kaže:

- Glavni rudnik gline je u Brestovskom... Tamo je rudnik bijele gline koja se lahko dade oblikovati, ali i peæi na određenim temperaturama.

Velika potražnja

Podrumske prostorije velike i lijepe Emsedinove kuæe iskorištene su za proizvodnju i èuvanje proizvedenih predmeta koji se transportuju do tržišta. Domaæin posjeduje najadekvatnije mašine za rad, ali njegove ruke svemu daju željeni oblik. Emsedinu u pomoæ priskoèi i supruga Mirsada, ponekad i kæerke Evelina (23) i Medina (22), a u slobodno vrijeme uz oca je i sin Emir.

Na kraju liješevaèki grnèar æe kazati kako su njegovi proizvodi dospjeli èak u Australiju i Ameriku, a potražnja je zadovoljavajuæa.

– Svako, ko zna da je hrana spravljena u zemljenim posudama hem zdravija, hem ima poseban okus i slast u odnosu na kuhanje u posudama izrađenim od porculana, rosvaja i drugih materijala, poželi imati moje proizvode u kuænom posuđu. Tu su i dekorativni predmeti koji u kuænim vitrinama krase prostor u kome boravimo i živimo – kaže grnèar iz Liješeva kod Visokog.